

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

04074. Київ, Вишгородська, 19

Тел. 430-02-60, 430-43-90

e-mail: nenc@nenc.gov.ua

9 червня 2022 р.

№ 101

**Практичні рекомендації щодо виконання продуктової програми
«Кролівництво – це вигідна і дуже цікава справа»**

Сьогодні, в цей складний час дедалі більше людей цікавиться і повертається до сільського господарства, зокрема тваринництва. Одним з найкращих видів тварин для утримання у домашньому господарстві є кролі. Кролі – найбільш скороспілі, плідючі, невибагливі до годівлі сільськогосподарські тварини, від яких одержують цінне дієтичне м'ясо і хутрову сировину при незначних витратах праці й кормів на одиницю продукції. Хороша самка за рік дає 5-6 окролів – 40-50 кроленят, які в 5-6 місяців здатні давати потомство. М'ясна продуктивність кролиці складає 100 кг м'яса і більше.

Їх можна утримувати не тільки в сільській місцевості, а й у передмісті досить великих міст, а також в садово-городніх товариствах і зоологічних куточках закладів загальної середньої та позашкільної освіти, завдяки чому можна долучати до цієї цікавої справи учнів і вихованців гуртків.

Для утримання кролі не вимагають просторих приміщень, великих обсягів кормів, багато часу і значних фізичних сил для догляду. Щоб отримувати стабільний прибуток, необхідно правильно організувати таке господарство.

Характеристика кормів та їх використання у годівлі кролів

Джерелом живлення сільськогосподарських тварин є корми рослинного походження. Вони містять всі поживні і біологічно активні речовини, необхідні для підтримання життєвих процесів в організмі. Їм можна згодовувати майже всі зелені корми, коренеплоди і бульбоплоди, сіно, мінеральні речовини, відходи садівництва і городництва.

Зелені корми мають особливо важливе значення в годівлі кролів. Вони містять протеїни, клітковину, вітаміни і мікроелементи. У зв'язку з цим годівля зеленими кормами сприяє опірності організму проти захворювань, кращому розвитку молодняка, позитивно позначається на відтворній здатності самок і самців. Кращими із зелених кормів є люцерна, конюшина, кульбаба, лопух, злакові трави, осот, які згодовують кролям у період бутонізації та цвітіння. При згодовуванні кролям дикорослих трав треба стежити, щоб не було отруйних рослин: чемериці отруйної, жовтецю, хвоща, звіробоя, чистотілу, блекоти, дурману та інших, які можуть викликати

захворювання і навіть смерть тварин.

Годівля кролів зеленими кормами потребує дотримання таких правил:

- весною зелені корми до складу раціону вводять поступово;
- при значній кількості зелених кормів кролям слід давати сіно;
- не можна згодовувати мокрий або зігрітий зелений корм.

Грубі корми відіграють важливу роль у травленні кролів. Вони містять багато клітковини і забезпечують достатній для нормальної фізіологічної діяльності тракту об'єм раціону.

Саме завдяки поїданню грубих кормів у кролів загострюються різці, що сприяє кращій підготовці кормів до перетравлення. В добовому раціоні грубі корми повинні становити 25-35%. До них відносять сіно, солому, гілковий корм.

Для годівлі кролів краще використовувати сіно сіяних і дикорослих трав. Найпоживніше сіно бобових трав: люцерни, еспарцету, мінеральних речовин. Взимку можна давати кролям як вітамінний, так і специфічний для гризунів корм – гілки сосни, ялини, верби, берези, клена, липи, акації та інших дерев. При появі проносу можна згодовувати кролям гілки дуба і вільхи, які містять в'язучі речовини.

Соковиті корми. З цієї групи кормів у годівлі кролів можна використовувати кормові буряки, моркву, картоплю, баштанні, капусту. Це можна пояснити тим, що в них міститься велика кількість вітамінів, поживні речовини цих кормів легко засвоюються організмом, сприяють підвищенню молочності самок. Не можна забувати, що в цих кормах мало протеїну, жиру і мінеральних речовин. Тому для забезпечення високої продуктивності кролів їх потрібно згодовувати у комплексі з концентрованими і грубими кормами.

Концентровані корми треба використовувати для збалансування раціону за окремими поживними речовинами і за загальною поживністю вони не перевищують 20-30%. Із злакових культур кролям краще давати кукурудзу, ячмінь, жито та овес. Ці корми краще згодовувати подрібненими, особливо молодняку, який не подрібнене зерно погано перетравлює.

При організації годівлі треба пам'ятати, що не тільки недогодовування, а й перегодовування тварин негативно позначається на деяких важливих господарських корисних ознаках. Наприклад, ожирілі самки і самці погано паруються, тому від них часто не одержують приплоду. Тому треба дотримуватися науково обґрунтованого раціону для годівлі кролів. Це сприяє значному підвищенню продуктивності кролівництва.

В організмі кролів протягом дня витрачається значна кількість води: з молоком лактуючої самки (200 г), з екскрементами, через шкіру (30 г за годину на сонці), із слиною тощо. Потреба у воді забезпечується за рахунок безпосередньо випитої та тієї, що знаходиться у кормах. Споживання води залежить перед усім від складу раціону. Коли згодовують кролям сухі корми, то кількість води треба збільшувати, а при годівлі соковитими кормами давати менше води.

Через тривалу відсутність води у кролів порушуються функції органів травлення, вони втрачають живу масу і гинуть. Саме тому треба поїти кролів чистою водою кожний день.

Годування кролів у період спокою, підготовчий і парувальний період має свої особливості. Період спокою у кролів буває взимку і триває 2-3 місяці. У цей період важливо зберегти нормальну вгодованість кролів, у раціоні повинні переважати сіно, коренеплоди, бульплоди, силос і концорми.

Якщо кролі мають низьку вгодованість, то треба збільшувати періоди годівлі на 15-20%. За 20 днів до початку парування треба не допускати схуднення або ожиріння самців і самок, бо це дуже негативно позначається на їх відтворувальній здатності. У період парування самцям не слід давати кормів, багатих на клітковину, й бажано обмежити годівлю тих, що сприяють ожирінню (картопля, ячмінь, кукурудза). Їм корисно згодовувати овес, висівки, макуху.

Лактуючим самкам треба забезпечувати високу молочність. Згодовувати зерно злакових культур, взимку — коренеплоди, високоякісне сіно, а влітку — траву. Щоб забезпечити кролематок мінеральними речовинами їм треба давати кухонну сіль, а якщо не вистачає вітамінів — риб'ячий жир.

Кроленят необхідно вилучати у 30-45 денному віці. Найвідповідальніший період у годівлі молодняка 20-30 днів після відлучення.

Нові корми в раціон молодняка треба вводити поступово, протягом 5 - 7 днів.

Взимку кроленятам згодовують сіно, моркву, подрібнене зерно. Влітку кращими кормами для кролів є трава конюшини, люцерни. З 2-2,5 місячного віку кроленят треба поступово привчати до кормів для дорослих кролів.

Кролики чутливі до багатьох інфекційних та неінфекційних хвороб. Найбільш розповсюджені серед інфекційних захворювань: міксоматоз, геморагічна хвороба, інфекційний стоматит, кокцидіоз тощо. Для того, щоб знизити ризик розвитку інфекційних захворювань і зберегти кроликів на всьому протязі їх життя необхідно проводити вакцинацію і профілактичну обробку проти розповсюджених захворювань.

Вакцинацію проти геморагічної хвороби і міксоматозу треба проводити навесні, до появи комарів, які розносять цих збудників. Проти кокцидіозу раз у 3 місяці необхідно поїти для профілактики Байкоксом або Салікоксом дозування 1 см³ на літр води.

Бажаємо всім успіху в розведенні і вирощуванні кролів!

Директор НЕНЦ

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ